

Eerlijk over fouten in een weerbarstige praktijk

Bij de kanteling Van Doen Naar Zijn hoort eerlijkzijn over fouten. Is het zo dat juist in onze onmacht en kwetsbaarheid het evangelie zichtbaar wordt?

Fouten toegeven aan anderen doen we niet graag! Eerlijk zijn tegenover mezelf vind ik vaak al een hele klus. Heel langzaam en vaak met pijn ontdek ik in mijn leven de relatie tussen licht dat op de waarheid schijnt en het ervaren van Gods bevrijdende genade. Dit kon voor mij wel eens een levenslange leerschool blijven. Voor de workshop ben ik gevraagd om hier iets over te delen vanuit de weerbarstige praktijk in de kerk en het missionaire werk. Daar gaan we dan maar eens naar kijken samen. Ik denk nu dat dat wat kenmerkend is voor de kerk vaak niet zoveel verschilt van mijn eigen weerbarstige hart. Niettemin: moedig en hoopvol voorwaarts!

De grootste fouten die ik mij herinner hangen samen met mijn ongeduld en gebrek aan vertrouwen. Het is een korte workshop: tijd ontbreekt gelukkig om meer dan één pijnlijk voorval te delen. Toch vertel ik die ervaring graag. Ik mocht uit deze geschiedenis een hele mooie les leren.

Een kerkelijk klimaat

Een kerkelijk klimaat is iets wat je niet makkelijk analyseert of beschrijft. Het blijft vaak iets ontastbaars, maar heeft tegelijk grote invloed op hoe gemeenteleden zich betrokken voelen. Het is iets wat je voelt, bijvoorbeeld in hoe mensen zich verhouden tot veranderingen en de wijze waarop de communicatie verloopt. In een fijn klimaat voelen mensen zich erkend en uitgedaagd om mee te doen. In een gunstig klimaat groeit vertrouwen en is men bereid te delen in kennis, ervaringen, verwachtingen en twijfels. Mensen komen dan tot hun recht. God komt dan tot zijn recht.

Een dramatische schets

In een kerkelijke gemeente kun je meemaken dat men elkaar niet makkelijk fouten toestaat. Waar je geen fouten mag maken, kun je niet makkelijk iets leren. Misschien moet ik het sterker zeggen: fouten maken is noodzakelijk om te leren, te groeien, verder te komen... met jezelf, met God en met elkaar. Als broers en zussen in het gezin van de kerk bieden we elkaar helaas vaak niet de ruimte om te falen. De 'tijdgeest' helpt daarbij ook niet echt mee. Hoewel het echt niet altijd even hopeloos is, houden we regelmatig een cultuur in stand waarin we voor elkaar een veel te hoge lat neerleggen. Fouten maken komt dan in de taboesfeer: men belijdt elkaar de kwetsbaarheid en zonden niet en de liefde raakt op de achtergrond bij het geven van feedback. Een mens gaat dan denken: eigen onmacht en falen geef je hier niet toe, want is slecht voor je reputatie... De vraag is of we in zo'n situatie genade nog kunnen ervaren.

Kenmerkend

Studies naar een cultuur in bedrijven en organisaties waar fouten toegeven niet zo makkelijk gaat leveren het volgende rijtje kenmerken op (naar Jeff Gaspersz):

1. eenzijdig efficiency-denken
2. geen ruimte voor diversiteit, niet willen leren van iemand die anders is
3. een cultuur van beoordelen en afrekenen
4. een sterke beheerszucht met (te) strakke afspraken
5. ik-weet-het-beter en ik-kan-het-beter
6. geen ruimte voor het experiment
7. een dodelijke saaiheid die niet uitdaagt

In een kerk waar deze dingen spelen zien we -denk ik- niet goed wat God allemaal geeft, mensen worden niet gewaardeerd en de creativiteit krijgt geen ruimte. Hierdoor zou het wel eens veel

moeilijker kunnen zijn om goede oplossingen te vinden voor de uitdagingen waar men voor staat. Wordt de Geest uitgedoofd?

Weerbarstig

Een klimaat van een organisatie (zoals de kerk) is niet zo makkelijk te veranderen. De praktijk is weerbarstig. Mensen veranderen niet makkelijk en dingen zitten tegen. We willen niet allemaal hetzelfde, we begrijpen elkaar vaak niet, we botsen op tegen elkaars karakter, we worden onrustig van wat er gebeurt om ons heen, etc. We hebben bij dit alles last van de gebrokenheid van een ander. Of van die van onszelf. In veel dingen zijn we onmachtig. Maar helemaal hopeloos hoeft het toch ook niet te zijn? Stappen zetten in de goede richting kunnen we altijd. Laten we gewoon maar eens beginnen bij God. Geloven we dat God in zijn genade genoeg geeft en ons ook de ruimte biedt om fouten te maken?

Tegencultuur

Het is interessant om te ontdekken wat we tegenover een matig of slecht klimaat kunnen stellen.

- Op zoek naar de genadige ruimte die God geeft en ons zo laten vormen door de Geest van Jezus.

In de workshop zetten we het expres wat zwart/wit neer en doen we een poging om dat genadige klimaat te ontdekken. Tegenover de ongenadige tijdgeest en ons karakter dat ook niet altijd meehelpt zetten we op een rij wat zou passen bij een tegencultuur vanuit het evangelie. Als remedie zoeken we naar waarden die passen bij het Koninkrijk van Jezus. Waarden die we kunnen indrinken om ons te vormen, om ons weerbaar te maken en om zo met elkaar weer wat verder te komen.

Schematisch

	Slecht klimaat	Goed klimaat	Inspiratie
	kenmerken	waarden	uit de bijbel
1	over-efficiënt		
2	eigen bubble		
3	afrekenen		
4	beheersen		
5	hoogmoed		
6	snel resultaat		
7	dicht-timmeren		

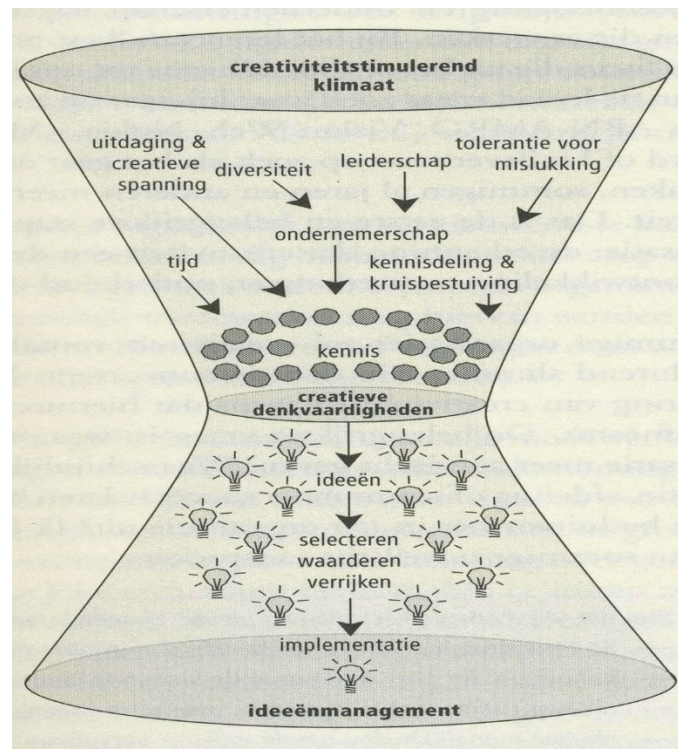
Een voorbeeld

	Slecht klimaat	Goed klimaat	Inspiratie
	ONGENADE	GENADE	JEZUS
1	over-efficiënt	geduld	Leerlingen hoeven nog niet alles direct te begrijpen (Joh. 16:12,23)
2	eigen bubble	waardering	Zacheüs uit de groep verfoeide tollenaars (Luc. 19:1-10)
3	afrekenen	mildheid	De vrouw die vreemd was gegaan (Joh. 8:11)
4	beheersen	vertrouwen	5000 mensen, 5 broden, 2 vissen (Luc. 9:17)
5	hoogmoed	nederigheid	Leerlingen die de minste willen zijn (Mar. 9:35)
6	snel resultaat	falen mag	Petrus van trots via berouw naar toewijding (Joh. 18:27 en 21:17)
7	dicht-timmeren	ruimte	De genezing op een sabbat (Joh. 5:17)

Veranderingen in de kerk

Investeren in een goed klimaat helpt mee om (de nodige) veranderingen met elkaar te kunnen dragen. Jeff Gaspersz zet in zijn boek *Concurreren met creativiteit* mooi uiteen wat daar nog meer bij komt kijken. Het stimulerende klimaat zorgt dat we kennis en ervaringen gaan delen. Creatieve vaardigheden zorgen vervolgens voor processen waar nieuwe ideeën ontstaan. Goede leiding zorgt voor het kiezen van de juiste ideeën en deze uit te werken tot nieuw beleid, een nieuw plan, een nieuwe activiteit of een nieuwe gemeenschap. Daar is allemaal nog veel meer over te zeggen. Hoewel de kerk geen bedrijf is -en herders geen managers zijn- is het de moeite waard om ook hierover lessen te trekken uit bedrijfsleven en organisatiekunde.

Bewustwording van de atmosfeer waar we in zitten en daar de verlichting van Gods genade over laten gaan is al een fijne eerste stap. Een pleidooi voor mildheid en ruimte in de kerk. Moedig en hoopvol voorwaarts?

Wim Bos, 25 januari 2020
06 – 1007 6002
stadswerker@koepelkerk.nl

Wim Bos ondersteunt als Stadswerker namens de Koepelkerk diaconale en missionaire initiatieven in Arnhem. Daarbij is hij buurtpionier in Arnhem-west en coach voor pioniersplekken die zijn aangesloten bij het plaatselijke pioniersnetwerk. Voorheen werkte Wim in de voedingsindustrie als Innovatiemanager.